

C E R A M I C
S E R I E S •

Philomena Prettell

Aberystwyth Arts Centre

AUGUST 1997 number 85

Philomena Pretsell

FROM A DIFFERENT PLACE

Philomena Pretsell's ceramics are outrageous. They flaunt their femininity with flowers, frills and flashy colours. She offers no grand theory but explains her work as an intuitive expression of her passion for colour, decorative form and domestic display. But her ceramics are not innocent, only apparently innocent. They play games with memory challenging the viewers to reconstruct their own associations of form, meaning and personal identity.

Her approach to ceramics breaks every rule in the book. It plays with ideas of popular culture and kitsch (which of course she loves). It does not keep faith with any traditional ceramic technique. She folds her clay like cloth, decorates her pieces with colours that have nothing to do with the nature of the material; there is no reference to the brown earth or the pristine whiteness of porcelain or bone china. She finishes the pieces off with commercial transfers whose mechanised realism contests the minimal elegance of the studio potter's deft brushwork. As she says, 'In this country people are so hidebound by tradition. My taste comes from a different place altogether.'

But what is this 'different place' to which she refers? It is a mixture of experiences, memories and identities that are part of British culture, only they are marginalised. To suggest a few that came up as I talked to her : Roman Catholicism, Welsh dressers, china cabinets, fairground ornaments, Scottish emblems. A motley bunch with apparently little in common yet all have left a deep impression on the artist who was brought up in North Wales, lived in England for a number of years but married a Scotsman and moved to Edinburgh where she trained in ceramics as a mature student.

Although not brought up as a Roman Catholic, she had some awareness of its visual culture through her older half-sister who was. She recalls how she envied her sister's access to what seemed a much richer visual culture of religious images, missals and illustrated cards and bookmarks, all the more exciting perhaps for being a source of tension in the family. The idea of ritual and celebration is also something that has retained its appeal and permeates the mood of her

work. At college she made what she calls "shrines for a cup" proposing the sanctity of the shared rituals of (tea) drinking. Her teacups and tea-sets evoke wedding present sets brought out from the cabinet for the special occasion or gift china decorated with familiar emblems or nationalistic symbols. They are all part of the panoply of popular culture so roundly rejected by high culture. Pretsell's work mobilises the power and appeal of that imagery but revisits it with a level of irony that allows viewers to indulge their enjoyment but in a knowing way. For a long time she was afraid to express these enthusiasms aware that they could so easily be misunderstood.

In pre-industrial societies women potters are associated with simple ceramic technology especially handbuilding and these techniques have been revived in a variety of ways by contemporary ceramicists. Philomena Pretsell does not coil pots, the best known hand building technique, but rather works with slabs in which she pulls (not rolls) out the clay to the required thickness and then using a paper pattern or template cuts it into the desired shape, decorates it on the flat with coloured slips and sometimes applies impressed patterns from Indian textile prints. Finally the piece is constructed into its three-dimensional form using sponges to hold the shape as it dries out. The process can be compared to pie-making or dress-making and she is quite happy to recognise these female and domestic associations. But in visual terms what do these techniques offer to the final work? This system of working leaves traces of its process: the edges are pressed together deliberately leaving the frilly or puckered edge to suggest the join and convey the plasticity and energy of the clay. A powerful sense of volume is created by the way the material is folded around the enclosed space. Draped textiles, corded edges, tassels and period costume fire her imagination. A number of pieces (teapots and vases) are inspired by the characteristic shape of eighteenth century female costume with the wonderful contrasts of tightly corseted torso with the soft flow of the skirt or the frill at the neck.

While form is important the abiding impression of Pretsell's work is the vibrancy of the colours and decorative surfaces. She maintains that from childhood she always loved to wear clashing colours and feels "she just never grew out of it" (she was wearing pink, green, yellow, turquoise and orange on the day I interviewed her. She has two main glazes, a yellow and a blue, which create different effects depending

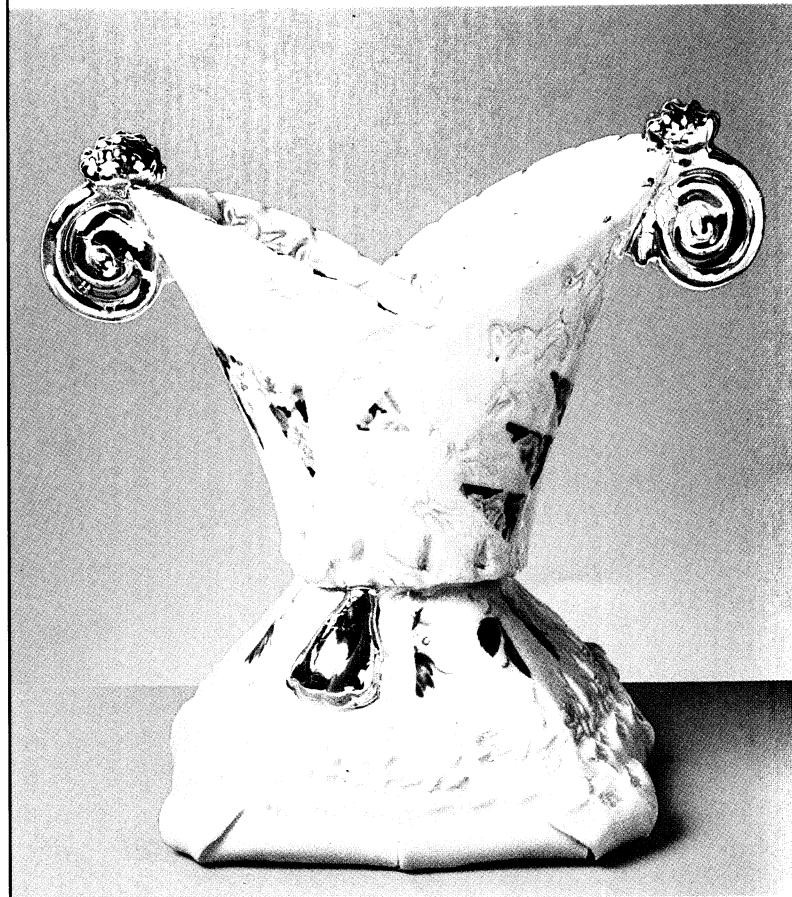
on the overlaying of slips and the stains that are painted on. Then transfer prints are applied. She has sheets and sheets of commercial ceramic transfers which she often cuts up and applies in an unconventional way to give a scrapbook-like effect although they are occasionally used complete like the voluptuous purple pansy that appears as you look inside one of her bright yellow teacups. She hopes that the viewer will be drawn into the piece by this familiar and evocative emblem but it also creates a visual tension between the fluidity of the form and colour and the tight realism of the transfer. Lastly comes the gold detailing which intensifies the effect of the colours. She draws an apt comparison with the process of 'dressing up' where the final touch is created by the flashing gleam of jewellery.

When asked about her artistic resources Philomena Pretsell mentions among others the fashion designer Christian Lacroix, the pop artist Claes Oldenburg, the Dadaist Kurt Schwitters and Picasso, all artists who have used recycled images or objects in quirky ways. By and large she does not feel that ceramic artists are a major source of inspiration although she admires especially Walter Keeler and Betty Woodman, both very different, yet united in the way they openly borrow vessel forms from other media (metalwork: Keeler) or other periods (Rococo vases: Woodman).

Philomena Pretsell's work is not potter's pottery. It flaunts all kinds of deeply held values but in the last few years she has found a growing audience who recognise and enjoy the vibrant, multi-layered messages of her ceramics. In a recent visit to Italy she was heartened to find a ready understanding in a culture less constrained by ideologies of sobriety and appropriateness.

Culture and gender identity are one of the most pervasive themes in contemporary art springing from a growing awareness of dominance and oppression in a global culture. Art offers a means of asserting identity, of shouting "I am here, I am an individual and I have a voice". But in doing so, art gives a voice to many others. The production process, forms, decorative motifs and associations in Philomena Pretsell's ceramic pieces draw strongly on gendered cultural traditions. They assert an identity and demand a response. It might be love or it might be hate but you cannot walk by with indifference.

Moira Vincentelli

Untitled ▲ 35cm

1 August - 17 October 1997

Supported by the Craft Department, Arts Council of Wales

© Canolfan y Celfyddydau Aberystwyth Arts Centre

C Y F R E S O

G E R A M E G

Philomena Prettell

Canolfan y Celfyddydau Aberystwyth

AWST 1997 rhif 85

Philomena Pretsell

Mae cerameg Philomena Pretsell yn anhygoel. Fflawntia'i benyweiddiwrch gyda blodau, ffriliau a lliwiau llachar. Nid yw hi'n cynnig unrhyw ddamcaniaeth fawr, ond eglura'i gwaith fel mynegiant sythweledol o'i hawch am liw, ffurf addurnol a'r awydd i'w arddangos yn y cartref. O ran golwg yn unig mae ei gwaith hi'n ddiniwed. Bydd hi'n poitsian gyda theithi'r cof ac yn herio'r gynulleidfa i ailwampio eu syniadau eu hunain ynglŷn â ffurf, ystyr a hunaniaeth bersonol.

Bydd ei hymdriniaeth â cherameg yn torri pob rheol dan haul. Bydd yn chwarae gyda syniadau am diwylliant poblogaidd a kitsch (ac mae hi wrth ei bodd gyda kitsch, wrth gwrs). Nid yw'n glynw wrth unrhyw dechneg gerameg draddodiadol. Bydd hi'n pylgu'i chlai fel defnydd, ac yn addurno gyda lliwiau nad oes a wnelont ddim oll â natur y deunydd; nid oes unrhyw gyfeiriad at gochni'r pridd na gwynder dilychwin y borslen neu dsieni asgwrn. Trosluniau masnachol â'u realaeth fecanaidd sy'n cwblhau'r darnau - yn wrthgyferbyniad i geinder minimol gwaith brwsh y crochenydd stiwdio. Yn ôl Philomena, 'Yn y wlad yma, traddodiad yw popeth. Ond daw fy chwaeth i o le hollo wahanol.'

Ond beth yw'r 'lle gwahanol' y cyfeiria ato? Cymysgedd ydyw o brofiadau, atgofion a hunaniaethau sy'n rhan o'r diwylliant Prydeinig — ond yr elfennau hynny ohono sydd wedi eu gwthio i'r cyrion. Dyma rai engrifftiau a gododd wrth imi siarad â hi: Pabyddiaeth, dreselau Cymreig, cypyrrdua tsieni, tlysau ffair, emblemau Albanaidd. Casgliad amryliw o bethau heb fawr yn gyffredin rhygddyd yn ôl pob golwg, ond sydd wedi creu argraff ddfon ar yr artist. Cafodd Philomena ei magu yng ngogledd Cymru. Treuliodd sawl blwyddyn yn Lloegr cyn priodi Albanwr a symud i Gaeredin lle y cafodd ei hyfforddi mewn cerameg fel myfyrwraig aeddfed.

Er na chafodd ei chodi'n babyddes, roedd ganddi ryw ymwybyddiaeth o naws diwylliant gweledol yr Hen Ffydd drwy'i hanner chwaer hŷn a oedd yn babyddes o'r iawn ryw. Cofia'r genfigen a deimlai yngylch y ffordd y gallai'i chwaer droi at ddiwylliant gweledol o ddelweddau crefyddol, llyfrau offeren, cardiau darluniedig a dalen-nodau, diwylliant a oedd yn ymddangos yn gyfoethocach o lawer o'i gymharu ag allanolion ei chrefydd hithau — ac a oedd yn fwy cyffrous byth oherwydd ei fod yn achosi cryn dyndra yn y teulu. Mae'r syniad o ddefod a dathliad hefyd yn rhywbeth sy'n ei swyno ac sy'n trwytho'i gwaith. Yn y coleg, gwnaeth yr hyn a

elwir ganddi yn 'greirfa am gwpan', sy'n cyfleo sancteiddrywydd defodau cyfrannol yfed (te). Bydd ei chwpanau te a'i setiau te yn dwyn i gof setiau anrheg briodas a gymerir o'r cwpwrdd ar gyfer achlysur arbennig, neu anrhigion tsieni a addurnir gan emblemau cyfarwydd neu symbolau cenedgarol. Mae pob un o'r rhain yn rhan o'r diwylliant poblogaidd a wrthodir mor hali gan y diwylliant 'uchelael'. Mae gwaith Pretsell yn crynhoi nerth a swyn y delweddau hynny, ond bydd yn mynd yn ôl atynt gyda lefel o eironi a fydd yn gadael i'r gynulleidfa fwynhau i'r eitha — a hynny mewn ffordd gyfrwys. Am gyfnod hir, roedd hi'n ofni mynegi'r brwdfrydedd yma, am ei bod hi'n ymwybodol pa mor hawdd y gellid ei gamddeall.

Mewn cymdeithasau cyn-ddiwydiannol, cysylltir crochenwagedd â thechneg gerameg seml, yn enwedig gwneuthuriad â llaw, a chafodd y technegau yma eu hadfywi mewn sawl ffordd gan geramegwyr cyfoes. Nid yw Philomena Pretsell yn torchi potiau, y dechneg fwyaf adnabyddus o wneuthuriad â llaw. Yn lle hynny, bydd yn gweithio gyda slabiau, lle y bydd yn tynnu ac nid yn rholio'r clai i'r trwch angenrheidiol, ac wedyn yn defnyddio patrwm papur neu dempled i'w dorri i'r siâp a ddymuna. Bydd hi'n ei addurno ar ei hyd gyda slipiau lliwgar ac, o bryd i'w gilydd, yn dodi patrymau argraffedig arno sy'n deillio o brintiau gwehyddu Indiaidd. Yn olaf, bydd hi'n siapio'r darn i'w ffurf dri dimensiwn gan ddefnyddio sbyngau i gadw'r siâp wrth iddo sychu. Gellir cymharu'r broses â gwneud pasteiod neu ddillad, ac mae hi'n fodlon cydnabod y cysylltiadau benywaidd a chartrefol yma. Ond beth mae'r technegau yma'n ei gynnig i'r gwaith terfynol mewn termau gweledol? Bydd y system yma o weithio'n gadael ei holion: gwasgir yr ymylon at ei gilydd yn fwriadol gan adael i'r ymyl ffrilog neu chrychlyd awgrymu'r uniad a mynegi plastigedd ac egni'r clai. Creir ymdeimlad grymus o gyfaint gan y ffordd y bydd y deunydd yn cael ei blygu o gwmpas y gwagle amgaëedig. Deunydd wedi ei hongian, ymylon cyfrodedd, taselau a gwisg gyfnod sy'n tanio ei dychymyg. Ysbrydolir sawl darn gan siâp nodwediadol gwisg merched y ddeunawfed ganrif, lle mae'r torso mewn staes tynn yn cyferbynnu'n wych â llif meddal y sgert neu'r ffril wrth y gwddaf. Er gwaetha pwysigrwydd y ffurf, argraff barhaol gwaith Pretsell yw bywiogrwydd y lliwiau a'r wynebau addurnedig. Honna ei bod hi wedi hoffi gwisgo lliwiau sy'n gwrthdar o er yn blentyn, a theimla 'nad yw hi erioed wedi dod ohoni' (roedd hi'n gwisgo pinc, gwyrd, melyn, glaswyrdd ac oren y diwrnod pan fûm yn cyfweld â hi). Defnyddia ddau brif wydredd, un melyn ac un glas, sy'n creu effeithiau gwahanol yn dibynnau ar y modd y bydd y slipiau yn gorgyffwrdd ac ar y

Pretty Kettle ▲ 27cm

Yellow/pink teaset ▲ 26cm

staeniau a beintir arnynt. Wedyn, gosodir printiau troslun. Mae ganddi dudalen ar ôl tudalen o drosluniau cerameg masnachol, ac yn aml bydd hi'n eu torri ac yn eu gosod mewn ffordd anghonfensiynol i greu effaith llyfr lloffion; ond, o bryd yw gilydd, cânt eu defnyddio'n gyfan, fel y caru'n ofer piws cnawdol sy'n dod i'r golwg wrth edrych i mewn i un o'i chwpanau te melyn llachar. Ei gobaith yw y bydd y gwylwr yn cael ei dynnu i mewn i'r darn gan yr emblem cyfarwydd ac atgofus yma, sydd hefyd yn creu tyndra gweledol rhwng llithigrwydd y ffurf a'r lliw, a realaeth dynn y troslun. Yn olaf, daw y manylion euraidd i dwysáu effaith y lliwiau. Rhoi'r carpiau gorau yw'i henw am y broses yma lle y bydd llewyrch pefriol y tlysau yn goron ar y cwbwl.

Wrth ei holi am ei ffynonellau celfyddydol, bydd Philomena Pretsell yn crybwyllyd, ymhlieth pobl eraill, yr arlunydd ffasawn Christian Lacroix, yr artist Pop Claes Oldenburg, y Dadaist Kurt Schwitters a Phicasso — pob un ohonynt yn artist sydd wedi ailgylchu delweddau a gwrthrychau mewn ffyrdd mympwyol. At ei gilydd, nid yw hi'n teimlo bod artistiaid cerameg yn ffynhonnell bwysig o ysbrydoliaeth iddi, er ei bod yn edmygu Walter Keeler a Betty Woodman yn arbennig: y ddau'n wahanol iawn, ond yn dod at ei gilydd yn y ffordd y byddant yn benthyg ffurfiau llestri o gyfryngau eraill (gwaith metal: Keeler) neu o gyfnodau eraill (fasau Rococo: Woodman), a hynny yn gwbl ddi-gêl.

Nid crochenwaith y crochenydd mo waith Philomena Pretsell. Bydd hi'n gwneud hwyl am ben pob math o argyhoeddiadau cryfion, ond yn ystod y blynnyddoedd diwethaf, mae hi wedi cael hyd i gynulleidfa gynyddol sy'n cydnabod a mwynhau negesau bywiog ac amlhaenog ei cherameg. Wrth iddi ymweld â'r Eidal yn ddiweddar, cafodd ei chalonogi wrth weld bod ei gwaith yn taro ar ddeallusrwydd parod ymhlieth diwylliant sydd heb ei rwystro gan ideoleg cymedroldeb a pherthnasedd. Un o'r themâu hollbresennol yn y celfyddydau cyfoes yw diwylliant a hunaniaeth gender, sy'n deillio o ymwybyddiaeth gynyddol o oruchafiaeth a gorthrwm mewn diwylliant bydeang. Bydd y celfyddydau yn cynnig modd o fynnu hunaniaeth, o weiddi'n groch 'Rwy yma, rwy'n unigolyn ac mae gen i lais.' Wrth wneud hyn, bydd y celfyddydau'n rhoi llais i eraill hefyd. Deilliau gwreiddiau proses wneuthuriad, ffurfiau, motifau addurnol a chysylltiadau gwaith cerameg Philomena Pretsell o draddodiadau diwylliannol yn ôl gender. Mynnant hunaniaeth a mynnant ateb. Efallai mai cariad bydd yr ymateb, neu gasineb hwyrach, ond ni ellir cerdded heibio'n ddidaro.